List 13

NOVICE

Tečaj XLVIX.

gospodarske, obrtniške in národne.

zhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemaje za celo leto 3 gld. 40 kr. za pol leta 1 gld. 70 kr. za četrt leta 90 kr pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. 10 kr., za četrt leta 1 gld. 10 kr.

V Ljubljani 1. aprila 1891.

Obseg: Ugovor k članku: Kako obdelovati domače trte, da se jih ne loti trtna uš. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Zemljepisni in narodopisni obrazi. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Ugovor k članku: Kako obdelovati domače trte, da se jih ne loti trtna uš.

Po vsej pravici je dostavilo slavno uredništvo „Novic“ članku: „Kako obdelovati domače trte, da se jih ne loti trtna uš“ v poslednjem listu št. 9. opazko, da se ono ne strinja z vsem, kar je v njem priporočano. Kdor pozna trtno uš in njeno poškodovanje trt do dobrega, ne more se nikakor z nasveti navedenega članka strinjati. Kar je pa zelo mogoče, da se marsikdo podanega nasveta posluži, toda gotovo brez zaželenega uspeha, dovoljeno naj mi bode o nasvetu nekoliko izpregovoriti. S tem se bode marsikdo velikih, pa gotovo čisto nehasljivih stroškov izognil.

To je istina, da trt, zasajenih v sam čist svišč, trtna uš ne napade. Istina je še celo to, da trte, napadene po trtni uši ter presajene v čist svišč, ne poginejo, marveč prično zopet čvrsto rasti, ker uš po njih koreninah pogine. O vsem tem sem se prepričal na svoje oči že leta 1884. na Ogrskem v Kečkemetu in Forkašdu. V Kečkemetu je sam Bog ve koliko tisoč oral vinogradov zasajenih v samem čistem svišču (kateri ima do 85 % kremenca v sebi), in oni uspevajo kaj dobro, in uš se jih ne loti. Ogrska vlada je napravila vsled tega tam velikanski, čisto nov vinograd, zasajen z vsemi najboljšimi domačimi (evropskimi) trtami, da jih reši uši ter tako za pridobivanje cepičev ohrani. Isto so izkusili glede svišča na Francoskem, in zato se tako zvane „peščene trtne kulture“ povsod zelo priporočajo. Ogri bodo pridelovali na sviščastem svetu, katerega imajo med Donavo in Tiso jako veliko, še vedno dokaj vina tudi potem, ako jim trtna uš vse v nesviščastem svetu zasajene vinograde uniči. Tako bode tudi na Francoskem in po drugod, koder imajo tak svet slučajno.

V Forkašdu imajo Ogri veliko trtnoušno poskušališče. Tam zvršujejo vse le mogoče, od kogar koli nasvetovane poskušnje, in tam videl sem na svoje oči te le dve poskušnji zvršeni. Napravili so obilno jamo, katero so s sviščem, pripeljanim iz Kečkemeta, napolnili. V ta svišč so zasadili osem trt, po trtni uši tako napadenih, da so imele kar žvepleno-rumene korenike. Ko sem jaz te trte ogledoval, rasle so že drugo ali tretje leto prav čvrsto, in po njih koreninah ni bilo niti sledu trtne uši zapaziti, prav sosedne, vse v svišču rastoče trte, bile so pa že poginile. Druga poskušnja je bila pa ta le. Zasadili so gotovo število trt, in sicer trtne uši čisto prostih, v nesviščast svet, to pa tako da so deli okoli vsake trte cev, deloma lončeno, deloma cinkasto, do 50 ⁄m dolgo in do 20 ⁄m široko. Vsako tako cev so napolnili potem do vrha s sviščem iz Kečkemeta. Ali pomagalo ni to nič, kaiti, kakor hitro so trte začele svoje korenike izven svišča poganjati, napadla jih je trtna uš, in ugonobljene so bile. Svišč, tikoma trt nanesen, ne more zabraniti, da bi jih uš ne uničila, saj ji pač ni treba ravno po svišču h koreninam laziti, kajti ako pride kjer si bodi lahko na površje zemlje, pride gotovo tudi lahko kersibodi s površja h koreninam, to pa že celo v poletnem času ob suši, ko je zemlja razpokana.

Da bi žveplo kaj pomagalo, tudi ni istina, kajti koliko se ni ž njim že v Klosterneuburgu, v Forkašdu na Ogrskem, na Francoskem i. t. d. poskušalo, pa vse zastonj. O pepel pa pomaga! Toda le v tem smislu, da trti gnoji, nikakor pa drugače. Da v okolici Tržaški, Goriški in drugod, koder še sedaj trte zaradi plesnobe žveplajo, trtne uši nimajo še, tudi ni istina, kajti v okolici Tržaški jo imajo že zdavnaj, isto tako na Goriškem kljubu žvepljanju. Koliko je pa ni na Italijanskem

na Francoskem, kjer že čez 20 let trte zaradi plesnobe žvepljajo?!

Priporočano sredstvo ne more torej zabraniti, da bi se trtna uš v kakem vinogradu ne zaplodila. Ako je tist vinograd pri Zagrebu še uši prost ali ne več, gotovo ni še konštatovano. Prav mogoče je, da je le slučajno še uši prost, ali pa tudi ne več. Sicer pa recimo, da bi priporočano sredstvo res pravo bilo, koliko bi pa stalo? Gotovo toliko, da bi se ne izplačalo upotrebljati ga v veliki meri. S sviščem bi se moralo nasipati zaradi okopavanja, sploh obdelovanja trt, zaradi odplavljanja zemlje po dežji vsako leto. To bi stalo pa jako veliko.

Naposled pa še nekaj. Društvo vednosti v Parizu je razpisalo že leta 1870. dar 500.000 frankov tistemu, kateri bi izumil sredstvo, ki bi bilo po ceni, porabno ter tako, ki bi trtno uš istinito uničilo, trti pa nič ne škodilo. Ta dar je še danes dobiti. Zakaj se torej gospod lastnik tistega vinograda v Zagrebu ne oglasi v Parizu?

R. Dolénc.

Razne reči.

* **Smolka pri peščičastem sadnem drevji.** Pri češnjah, breskvah, marelicah ni sitnejše bolezni od smolike. Vzrok jej je slaba, vodi neprodorna prst, slaba lega in tudi napačna saditev drevja, posebno pa premajhne jame. Če je drevje smolikavo, storimo najbolje, da v poletnem času kožo po deblu in vejah po vsej dolgosti prerežemo in potem vse smolikave rane zamažemo z zmesjo, ki smo jo napravili iz apna, ilovice in kravjaka.

* **Travo in druge rastline zatreš po potih na vrtu** najhitreje, ako pota poliješ s plinovo vodo, ki je dobiš po plinarnah. Koder pa je ni dobiti, koristi tudi razredčen lug ali solna voda, ki se naredi, ako primešaš na 10 litrov vode 2 ½ *k/g* navadne soli. Napačno pa je, strgati pote, ali rovati travo izmed kamenja po tlakanih potih, ker s tem se zemlja rahla, trava pa potem še bujneje raste, in ob enem se tlak kvari.

* **Kako pridelovati lepo salato „endivijo“.** Čez zimo pusti na vrtu nekaj endivijnih rastlin ter jih ob posebno hudem mrazu nekoliko zavaruj. Spomladi presadi te rastline, pa ne v bližino katere druge zelenjadi, ki cvete ob enem s salato. Kadar je seme dozorelo, shrani ga ter sej ravno sredi maja. Bolje je pa, če shraniš to seme za drugo leto ter vseješ staro. Endivijno seme je kaljivo celih deset let.

* **Kako ohraniti staro votlo drevo.** Da ohraniš votlo drevo, ki je tudi rodovitno, napolni votlino z ilovico ter jo namaži ob vnanji strani s katranom. Predno pa votlino napolniš, očisti jo. Posebno velike votline po starem drevji pa očisti in jih potem kar z navadno malto in opeko napolni in zazidaj. Vnanjo stran lahko namažeš z barvo, ki je podobna vnanji barvi debla.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 65. Imam lep, dve orali velik travnik, katerega je pa četrtina močno zaraščena s predenico. Ker se bojim, da ne bi se ta plevel razplodil po vsem travniku, svetujte mi, kako naj zatrem predenico? (A. H. v B.)

Odgovor: Koder se pokaže predenica, tist prostor se mora poprej požeti, predno cvete predenica in naredi seme. Nakošena in s predenico pomešana trava naj se posuši in požge zunaj travnika, ali pa zakoplje v gnoj. Za krmo ni, ker predenica škoduje živini. Zarad gotovosti je vedno nekoliko veči prostor požeti. Ako je pa predenica uže pričela cvesti, pa je prenašanje nevarno, ker se seme lahko drugam zanese. V takem slučaji priporočajo tist prostor podkopati in ga v novič zasejati. To je seveda le tedaj mogoče, če ni še preveč predenice. V novejšem času pa priporočajo predenična tla poškropiti z železnim vitrijolom, kar je prav priprosto in ceno, zato Vam priporočamo poskušnjo.

Vprašanje 66. Kako ravnati z novimi vinskimi sodi, ali se smejo precej napolniti z vinom ali ne? (J. S. v S.)

Odgovor: To smo razložili s člankom „Kako ravnati z novimi vinskimi sodi“, ki je bil prijavljen v 10. številki tega lista na prvi strani.

Vprašanje 67. Kako je odpraviti neke zelene uši na mesečnih vrtnicah v loncih? (J. S. v S.)

Odgovor: Te uši so listne uši, ki se silno razplode, ako jih ne zatiramo pridno. Posebne škode pa tudi ne narede. Listne uši se zatirajo s temi le sredstvi: V primerni skledi si napravite tobačne vode ali pa milnice (žajfnice). V to vodo pomakajte ušive vršičke tako, da jih pripognete ter imate kakih 5 do 10 sekund pod vodo potopljene. Vse zmočene uši poginejo. To je večkrat ponavljati. Dobro sredstvo je tudi mrčesni prašek „Zacherlin“, s katerim se uši poštupajo.

Vprašanje 68. Imam blizu 50 *k/g* take smole, kakeršno Vam kaže doposlani uzorec. Ne posreči se mi narediti iz nje ne mrzlo ne gorko tekoče cepilne smole, katera bi mi ugajala. Izvolite mi naznaniti recept taki cepilni smoli. Tudi sem pripravljen nekoliko smole prodati, ker je sam i tako ne morem vse porabiti. (A. P. v Z.)

Odgovor: Iz smrekove smole (borova ni za nič) se tako le dela mrzlo tekoča cepilna smola: Smolo zgrej pri ognji, da se raztopi. Če si vzel s trskami in drugimi rečmi onečiščeno smolo, precedi jo skozi primerno redko tkanino. Raztopljeno smolo odmakni od ognja ter ji prilivaj počasi in pazljivo, da se ti ne vname, za osmi del smolne teže dobrega špirita. Vse to mešaj, ter kadar je pomešano, naj se shladi. Nekateri pridevajo na kilogram te zmesi še kake tri žlice lanenega olja.

Vprašanje 69. Kedaj je pravi čas les sekati, posebno bukovino, in ali vpliva kaj luna na trpežnost lesa? (L. O. v C.)

Odgovor: Les za kurjavo in za stavbarstvo na suhem se seka vedno po zimi, in sicer od srede novembra do srede februvarija. Vpliv lune na trpežnost lesa je vraža.

Vprašanje 70. Kedaj se režejo cepiči? (L. O. v C.)

Odgovor: Cepiči se režejo, kadar je drevesna rast popolnoma ponehala in predno se prične pretakati sok. Ta čas je od meseca novembra do srede meseca marcija Ob najsilnejšem mrazu pa ne priporočajo rezati cepičev, in zato velja pri vrtnarjih pravilo, da se pripravijo cepiči za zimsko cepljenje meseca novembra, za pomladanjsko pa meseca marcija.

Vprašanje 71. Moja kobila ima uže leto dni kraste v grivi, in sicer tam, koder se je komad tišči. Poskušal sem odpraviti kraste z raznimi sredstvi, a brezuspešno Izpiral sem jih z milnico in s karbolno vodo, mazal z maslom in kafro, a bilo je, kakor rečeno, vse zamanj. Če sem tudi kraste odpravil, čez osem dni so se zopet pokazale. Komat ni temu vzrok, ker gledam, da je vedno mehek in dobro popravljen. Svetujte mi, kaj naj počnem? (M. P. v K. na Koroškem.)

Odgovor: Kobilo je komat otiščal, kar se vzlic dobremu komatu lahko zgodi, če mora žival ob dežji ali močno potna dlje časa težko voziti. Otiska, ki se je takrat naredila, pa je bila slabo zdravljena, naredile se so cevke (fisteln) v notranjih delih pod kožo, in dokler one ne bodo ozdravljene, toliko časa se bodo tudi kraste delale. Ako je res tako, za kar ne moremo biti porok, ker iz samega kratkega popisa se ne da taka bolezen natančno določiti, priporočamo Vam prav gorko, obrniti se do izkušenega živinozdravnika, ker le on je v stanu tako bolezen zdraviti.

Vprašanje 72. Pri nas imamo veliko malovrednih košenic, s slabo lego, poraščenih večidel z mahom, muljavo in čemeriko. Tudi je polno obraščenih mravljiš. Gnoja ali gnojnice ni mogoče na nje voziti, ker so preoddaljeni in imajo prestrme poti. Ali je mogoče te travnike kaj zboljšati, ker sedaj jih kositi niti vredno ni. Ali je mogoče iz živega apna doma napraviti sadro ali gips in kako? Ali bi živo apno kaj izdalo. Ali naj tudi s travnim semenom kaj posejemo? (G. T. v P.)

Odgovor: Brez gnoja se tudi Vaše košenice težko dado zboljšati. Morda bi se dal kje v bližini napravljati vsaj mešanec (kompost), s katerim bi gnojili. Mravljišča je razkopati in dobljeno prst po rušinah razmetati, ker je mravljiška prst zelo gnojna. Mah se odpravi, če se košenice dobro prebranajo, ako pa to ni mogoče zarad kamenja ali česa drugega, treba pa rušine dobro postrgati z železnimi grabljami. Iz živega apna se ne more delati sadro, ker sadro je posebna rudnina. Živo apno t. j. njegova razpadla moka, je dobro gnojilo, zlasti, ker tudi zatira mah. Opomnimo pa, da apno ni gnojilo, samo na sebi, ampak le naredi, da se druge snovi poprej razkroje in gnoje, zato se po pognojenji z apnom pokaže res nekaj časa boljša rast, ki pa potem še bolj poneha kakor poprej, ako se na drug način ne gnoji. Na pobranan in pognojen travnik ni napačno sejati kako travno seme, ki se potem podvleče.

Vprašanje 73. Imel sem vinograd, katerega sem z drevjem zasadil, a sedaj ga pa hočem tako le obdelovati: Po vrhu bodem raztresel gnoj ter je zakopal. Vsejal bodem oves in vmes pa travo. Svet je obrnen proti zapadu in nekaj visi, zemlja je rjava ilovica in zelo močna. Ali prav tako ravnam, kako seme naj sejem, in kje ga dobim? (F. R. v H.)

Odgovor: Gotovo prav ravnate. Ako iz katerega koli vzroka nočete ravno trave, priporočamo Vam za popisani svet lucerno, ker ona Vam v globoki ilovnati zemlji lahko vztraja dalje nego deset let, ter Vam daje obilo košnje, zlasti če gnojite. Ako pa hočete narediti senožet, pa vzemite za eno oralo ta le semena: 1·2 k/g švedske detelje, 1·2 k/g bele detelje, 1·2 k/g rumene detelje, 6 k/g angleške pahovke, 3 k/g francoske pahovke in 3 k/g pasje trave, 3 k/g senožetne bilnice, 6 k/g latovke in 3 k/g lisičjega repa. Seme Vam lahko priskrbi Josip Lenarčič na Vrhniki.

Poučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

217.

Ismaila. Zabave mej vožnjo po železnici.

Pluli smo dalje. Visoki telegrafski koli, umetelno pritrjeni po nasipu, migali so mimo nas. Pri postaji kanturskej se menja nekoliko okolica. Kentura je živo mestece. Dosta dobre so tu tri gostilnice s postrežbo francosko in angleško, in še posebej s postrežbo arabsko za karavane. V jezeru Balah ima kanal še vedno svojo dosedanjo širino, ali ko se zavije mej gore girseške, znatno se stisne. Stene so čedalje višje, pesek je rumen kakor zlato; to ti je prava barva severoafriške pustinje. Slednjič se stene začno umikati in kmalu smo v Ismaili.

Ismaila je taka kakor francosko topliško mesto. Prav očitna je letna palača podkraljeva, jednonadstropno poslopje, objeto z zelenjem; odmaknjena je dosta daleč od brega. Krasna je tudi Lessepsova vila, ki pa stoji bližje bregu. Elegantna in razsežna so tudi poslopja na železnični postaji za pristaniščem.

Kup Arabcev in zamorcev je stal in čakal tu. Eni so se nam ponujali za nosače, a eni so nam ponujali svoje z mehkimi sedli osedlane osle za ježo. Vedli so se drugače, kakor nosači drugej; kakor da jih je opihala sapa nekake noblese, in tudi francoski govore za silo. Široki, ravni in lepi boulevard drži od pristanišča k kolodvoru. Dolg je samo deset minut, ali afriška vročina nam je ta kosec pota tako ogrela, da smo komaj dihali.

*

Nas je v noge peklo, a golonogi naši nosači so capljali za nami tako mirno, kakor da stopajo po mehkej travi.

Kolodvor je bil zaprt, nikjer žive duše. Pali smo pod verando najbližnje kavane, in tu so nam povedali, da pojde vlak na Suez čez jedno uro. Z verande se je lepo videlo po Ismaili. Povsodi je bilo, kakor da je mrtvo vse. V evropskem četvrtju so bila vsa okna dobro zaprta, nikjer ni bilo ugledati ne delavca pri delu, ne človeka na potu. Samo v sencah za hišami so se valjali umazani črnci. Zadaj v četvrtju arabskem, čegar hiše so zmašene s trstja in blata, ali pa s palmovega lesa, videli smo izpuščene konje in mezge, pa skoro golo deco, ki je sem in tje se podila.

Čez eno uro smo šli na kolodvor. Nikjer še žive duše. Še le potem, ko smo dolgo nabijali po vratih, odprl nam je star Arabec, in pokazal kot, kamor smo zložili svojo prtljago. Dalje se ni brigal za nas. Dve uri kesneje je prišel vlak kakor nam je bllo povedano Denarničar, štirinajstleten mladič, zmigaval je z rameni, ko smo ga hodili popraševat, zakaj ni vlaka. In ko je pridrdral, stal je 30 minut mesto 15. Pijani kondukter Angež, ker železnica je v angleških rokah, posadil nas je v kupé prvega razreda, namreč mene, mojega druga Pražana, nekega marseillskega trgovca, in nekega izredno dolgonogega Angleža, ki si je s trstikovim praporcem vedno muhe odganjal, in svoja dolga bedra vedno sem in tje prestavljal.

Kmalu je nastala strašna soparica v vagonu. Obračali smo se sem in tje, presedali, ali vse nam ni pomagalo nič. Huda, zares huda je taka vožnja. Kaj pomaga, če okna še tako dobro zadelaš proti solčnej svetlobi, če je pa v vozu taka vročina, da bi se skuhal Človeku se zdi, da sedi v razbeljenej peči. Tudi prahu se ne ubraniš, če še tako zapiraš okna. Vse ti zaškriplje pod nogama, ko stopiš v vagon, kamor sedeš, čutiš neprijetni prah, oči te skelé, in po nosu te srbi.

Privozili smo k drugej postaji, in vlak je obstal. Ker je poslopje kolodvorsko bilo ta čas v senci, odprli smo okna na to stran. Trop dece se je vsul z dolgovratnimi prstenimi vrči okrog voz. Malo v stran je bilo več Arabcev; eni so sedeli, eni so stali. To so bili močni ljudje; zaviti so bili v modro obleko, samo črni vrat in prsi so jim bile gole. Pokriti so bili z malimi, okroglimi kapami od velblodje dlake, eni pa z belimi turbani, kakor se navadno pokrivajo felahi sirski, palestinski in egipetski. Pijani kondukter je bil koj pri njih. Segali so si v roke in se tolkli po ramah.

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Deželni odbor.

Nemška Loka, 50 % na naposrednje davke za občinske in stvarne šolske potrebščine.

Mokronog, na neposrednje davke, *a* 12 % po vsej občini za občinske in farne potrebščine; *b* po vsem v Mokronog všolanem delu občine 10 % za stvarne šolske potrebščine in za razširjavo šole; *c* po vsem v Tržiše všolanem delu občine in od vsih onih, ki imajo v tem delu občine kako posestvo po 29 % za zgradbo šole v Tržiši.

Trebelno, na neposrednje davke, 22 % za občinske in 10 % za stvarne šolske potrebščine.

Preddvor, na neposrednje davke, *a* po vseh v Goriče vfaranih vaseh 15 % za šolske in 5 % za občinske potrebščine; *b* po vseh v Preddvor vfaranih vaseh 5 % za šolske in 5 % za občinske potrebščine, 10 % za razširjavo šole v Preddvoru in 7½ % za cerkovnikovo hišo v Preddvoru.

Polhov Gradec, 20 % na neposrednje davke po davčni občini Babnagora za pokopališče v Dvoru.

Zagorje v Litijskem okraji, 29 % na neposrednje davke za občinske in šolske potrebščine in za različna dela pri farni cerkvi v Zagorji v Poplicah plačala bode le 9 % priklado za občinske potrebščine.)

Režiše, na neposrednje davke, *a* po davčni občini Loke 15 % za občinske potrebščine in 4 % za vožnje verskega učitelja iz Zagorja v šolo v Toplicah; *b* po davčni občini Semnik 15 % za občinske potrebščine in 4½ % za vožnje verskega učitelja iz Čemšenika v šolo v Št. Juriji; *c* po davčni občini Režiše od hišnih št. 5 do 10 vasi Zabreznik, potem po vaseh Perhovc in Izlake 15 % za občinske potrebščine in 4½ % za vožnje verskega učitelja iz Čemšenika v šolo v Št. Juriji.

Dolenja Idrija, 25 % na neposrednje davke in 20 % na užitnino za občinske šolske in cerkvene potrebščine.

Planina, na neposrednje davke, *a* po davčnih občinah Gorenja in Dolenja Planina, Garčarevec in Laze 13 % za občinske in 10 % za šolske in farne potrebščine; *b* po vaseh Unec, Ivanjeselo 13 % za občinske in 13 % za šolske in farne potrebščine; *c* v vasi Rakek 13 % za občinske potrebščine in 37 % za šolsko hišo, za farne in šolske potrebščine.

Rovte, na neposrednje davke, *a* po vsej občini 10 % za občinske potrebščine in 30 % za zgradbo ceste Dolenji Logatec, Rovte; *b* 5 % za stvarne šolske potrebščine po vseh v Rovte in Hotederšico všolanih delih občine; *c* 10 % za stvarne šolske potrebščine v onem delu vasi Zibrše, ki je všolan v Gorenji Logatec.

Hotedršica, na neposrednje davke, 10 % za občinske, 7 % za stvarne šolske potrebščine in 23 % za zgradbo šole.

Koroška Bela, 32 % na neposrednje davke za občinske in šolske potrebščine in za novo pokopališče z mrtvašnico.

Kranjska gora, 30 % na neposrednje davke za občinske in šolske potrebščine.

Naši dopisi.

Od Kraško-vipavske meje 30. marcija. Posledice letošnje nenavadno hude zime čutili bodemo prav britko še dolgo časa. Pozeblo je nad polovico trt. Nada v dobro vinsko letino splavala je po vodi. Če se pomisli, da je pri nas glavni pridelek vino ter edini, iz katerega more naš kmet kaj denarja dobiti, potem se bode lahko spre-videlo, kako je opravičena poparjenost, ki je nastala vsled tega med našim ljudstvom.

Petnajstletne zaporedne slabe letine ogulile so našega posestnika uže do kosti. Toča, suša, strupena rosa, trtna uš, te šibe božje vrstile so se zaporedoma ter nam uničevale naše pridelke.

Letos nas je navdajala vender nada, da se nas bode Bog usmilil, ker so imele prošlo leto trte zdrav les in lepe mladike in jih ni poparila strupena rosa. Ali glej, nenavadno huda zima nam je uničila vse nade za več let, kajti marsikatero kapljo znoja popije naš trdi soldan, predno nam vanj na novo vsojena trta svoj sad rodi.

Ker se bodo morali napraviti novi trtni nasadi in je uže več naših vinogradov okuženih od trtne uši, bilo bi vender le umestno, ko bi kompetentne oblasti skrbele ter na nekak način našim kmetovalcem svetovale, kake trte naj sade, da se jih ne loti trtna uš. Da bodo mogli plačevati davke, mora se na kakoršen koli si bodi način pomagati našim uže onemoglim posestnikom. S tem bi merodajni krogi tudi preprečili, da ne bo veliko sveta, kateri je do pred malo leti donašal lepih dohodkov kmetu, ostalo opustošenega, kajti, ako se to zgodi, moral se bode kmet izseliti, državi pa bode nedostojalo mnogo prihodka.

Vreme je pri nas sploh čudno. Do zdaj smo imeli tako sušo, da smo morali hoditi po vodo uže daleč, zdaj pa deževno vreme zadržuje sajenje krompirja. Pri nas je namreč potrebno, da sadimo krompir zgodaj, ker bi ga drugače, ko bi ga sadili prekasno, suša — navadna naša gostinja od sv. Ivana dalje — ravno v zoritvi ujela in uničila.

Št. Vid nad Ljubljano. Naš nadučitelj Janko Žirovnik je sklical na 15. dan p. m. shod kmetovalcev v ta namen, da bi se pri nas ustanovila farna podružnica c. kr. kmetijske družbe. Odzvalo se je temu vabilu nad 100 kmetovalcev, kateri so pritrdili mnenju sklicatelja shoda in stvarnemu utemeljevanju predloga. Našim razumnim kmetovalcem bilo je jako všeč, da si naš nadučitelj tudi za napredek kmetijstva prizadeva, in vpisalo se jih precej po shodu 36 za člane c. kr. kmetijske družbe. Ker je naša fara uže prej nekoliko članov te družbe štela in ker se je nadejati, da jih bode še nekoliko pristopilo, smo preverjeni, da bode farna podružnica Šentviška gotovo pri prvem občnem zboru imela nad 50 članov. Bog daj, da bi ne le naša podružnica dobro napredovala, ampak da bi bila tudi v spodbudo drugim, kateri bi si po našem mnenju brez velikih težav ustanovili podružnice!

Iz Ljubljane. — Cestni odbor Vrhniški izvolil je za načelnika gospoda Karola Kotnika, posestnika iz Mirk, in za namestnika gospoda župana Vrhniškega, Gabrijela Jelovšeka. — Cestni odbor za okolico Ljubljansko izvolil je za načelnika gosp. Andreja Kneza, posestnika na Viču, in za namestnika gospoda Jakoba Matjana, posestnika v Zgornji Šiški. — Ilirska Bistrica. Naš cestni odbor izvolil je za načelnika gosp. Josipa Domladiža iz Bistrice in za namestnika gosp. Jakoba Križnarja iz Zagorja. — Cestni odbor Vipavski izvolil je za načelnika gospoda Mateja Lavrenčiča posestnika iz Vrhpolja in za namestnika gosp. Andreja Rovana s Cola.

— **Glejte, kaj delate!** Tako slove napis uvodnemu članku „Edinosti“ z dne 25./3. 1891. l., kateri se začenja z naslednjimi besedami: „Mrtvi vstajajo iz grobov! Ne, vsaj niso bili res mrtvi — mi smo le mislili, da so mrtvi. Kdo neki? No kdo — Kranjski nemškutarji.“ Članek nas potem spominja onih časov, ko je bila moč naših narodnih nasprotnikov na vrhuncu, in z ozirom na delovanje enega dela Kranjskih narodnih poslancev v par zasedanjih deželnega zbora in na zadnje državnozborske volitve se obrača člankar do onih pravih konservativcev, ki so se udeležili silnih bojev naroda slovenskega proti nemškutarskemu nasilstvu in katerim je še v živem spominu, koliko so oni sami trpeli za časa, ko so gospodovali narodni nasprotniki — s klicem: glejte, kaj delate! Mi se dobro spominjamo časov, ko je mala peščica narodnih nasprotnikov zapovedovala na Kranjskem, ko se je na razne načine zasramovalo vse, kar je bilo slovenskega, ko je celo vsak neotesanec hvalo žel, ako se je odlikoval z zabavljanjem na našo narodno duhoviščino, na naše narodne prvake in Slovence sploh. Mi žalibog ne moremo trditi, da vlada med slovenskimi poslanci deželnega zbora Kranjskega ona sloga, katera je vladala v nekaterih prejšnjih zasedanjih, in tudi ne moremo odobravati, vsega kar se je godilo za časa zadnjih državnozborskih volitev. Iz tega bi se smelo sklepati, da tedaj tudi pritrjujemo celi vsebini omenjenega članka, za katerega je dobil naš čast. tovariš pri „Edinosti“ od odlične strani informacije. Ali to ni tako. Mi radi priznavamo, da je članek jako umesten, da je v njem mnogo resničnega in da bi bilo želeti, da bi oni krogi, katerih se tiče, premišljali, kam jadramo, in krenili zopet na pravo pot, dokler še ni prepozno. Žalibog, da je le malo upanja, da bi se te tudi naše odkritosrčne želje kmalu uresničile! — Ne more se zanikati, da ne bi bili naši narodni nasprotniki pomagali enemu kandidatu k veliki večini glasov v skupini gorenjskih in notranjskih mest in trgov, ali odločili pa zmage niso. „Edinost“ piše v omenjenem članku tudi, da mora „zabeležiti pretužno istino, da so se pred volitvami vršile konferencije barona Winklerja s škofom Missijo na jedni in istega barona Winklerja z dr. Schafferjem na drugi strani in da se je pri volitvah tudi soglasno postopalo.“ Nam je dobro znano, da so tu omenjene konferencije niso vršile, in čuditi se mora vsakdo,

kdor naše razmere le površno pozna, trditvi, da bi se gospod baron Winkler z g. dr. Schafferjem mogel o volitvah dogovarjati. Kaj tacega si gotovo ne eden ne drugi teh dveh gospodov nikoli želel ni. Ali se je prevzv. gosp. knezoškof zanimal kaj posebno za tega ali onega kandidata, nam sicer ni znano, ali to pa iz najzanesljivejšega vira vemo, da bi marsikateri članek v naših dveh dnevnikih ne bil pisan, ko bi se bile v „Edinosti“ omenjene konferencije vršile in bi bil prevzv. gospod knezoškof mnenju gosp. barona Winklerja pritrdil. Tudi v tem ni bila „Edinost“ dobro poučena, ako misli, da je vlada z drugimi elementi zoper kandidata v notranjskih kmečkih občinah delala. Rekli smo uže, da je žalibog malo upanja, da bi se razmere na Kranjskem kmalu na bolje obrnile, in kakor rajni oče Slovencev in obče priznani vodja dr. Janez Bleiweis ni mogel nasledkov razpora takrat takozvanih Mlado- in Staroslovencev zabraniti, akoravno ga je naša duhovščina podpirala, tako malo bi mogel zdaj kedo ustaviti razpor in preprečiti slabe. nasledke, ako se prepirajoči stranki ne sporazumeta.

— **Volitev državnega poslanca za mesto ljubljansko in trgovsko in obrtniško zbornico** namesto pokojnega dr. Poklukarja razpisal je gosp. c. k. deželni predsednik na 7. dan aprila. — Da bi se postavil kandidat, zbralo se je velikonočni pondeljek precej volilcev v mestni dvorani. Shodu predsedoval je dr. vitez Bleiweis. Gosp. župan Grasselli nasvetoval je za kandidata gosp. Josipa Kušarja, trgovske in obrtniške zbornice svetnika in posestnika v Ljubljani; g. Regali naštel je več stvari, za katere naj bi se kandidat potezal in ko je še g. ces. svetnik Murnik priporočal kandidaturo Kušarjevo, bil je ta soglasno za kandidata sprejet. Isti dan se je g. Kušar tudi na shodu obrtnikov postavil za kandidata in ker so vsi narodni krogu edini, smo preverjeni, da g. Kušar ne bode našel nasprotstva.

— **V Ratečah na Gorenjskem** je 23. marca umrl 1801. l. rojeni župnik g. Andrej Dremelj.

— **Umrl** je v Opatiji Franc grof Meran, edini sin pokojnega nadvojvode Ivana.

— **Splošna volilna pravica.** Če delimo število prebivalcev v dolitevskih deželah s številom državnih poslancev, pride na 67.500 duš po eden poslanec. Po tem merilu bi imele posamezne dežele, ako bi se uvedla splošna volilna pravica, po toliko le poslancev: Galicija 97, sedaj 63 — Češka 87, sedaj 92 — Dolenje Avstrijsko 39. sedaj 37 — Moravsko 34, sedaj 36 — Štajersko 19, sedaj 23 — Tirolsko 12, sedaj 18 — Gorenje Avstrijsko 11, sedaj 17 — Bukovina 9, kakor sedaj — Šlezija 9, sedaj 10 — Dalmacija 8, sedaj 9 — Kranjsko 7, sedaj 10 — Koroško 5, sedaj 9 — Istra 5, sedaj 4 — Goriško in Gradiška 3, sedaj 4 — Solnograško 3, sedaj 4 — Trst 2, sedaj 4 — Predarlsko 1, sedaj 3. Češke dežele bi izgubile 8 poslancev, največ pa pridobili Poljaki in Rusini, namreč 34 poslancev.

— **Veliki petek** popoludne se je v Opatiji prigodila velika nesreča. Po morji so se vozili v čolnu grofinja Ana Fries, njen šestnajstletni sin Jurij in grof Artur Kesselstatt. Veslala sta dva moža, grof pa je krmil. Morje je bilo zelo nemirno, in široko je pihal precej močno. Bili so že jako daleč od obali, kar se zažene velik val v čoln. Čoln se nagne, in vsi se zvrnejo v morje. Veslača sta srečno prišla iz vode do čolna. Grof Kesselstatt je hipoma zginil v morji. Grofinjo in njenega sina pa so valovi sem ter tja metali. Šli so jima z rešilnimi čolni hitro na pomoč, ali bilo je uže prepozno. Grofinjo so izvlekli mrtvo, sina njenega pa so prinesli nezavednega na breg, vender se jim je posrečilo, da so ga zopet obudili. Grofa še zdaj niso našli.

— **Ljudske šole na Kranjskem.** Leta 1890. je bilo na Kranjskem 299 javnih ljudskih učilišč, in sicer 1 meščanska šola na Krškem in 298 ljudskih šol, ki so po posameznih okrajih tako le porazdeljene: Črnomaljski je imel 19 šol s 33 razredi, Kamniški 27 šol z 39 razredi, Kočevski 32 šol s 53 razredi, Kranjski 30 šol s 47 razredi, Krški 22 šol s 45 razredi, Litijski 20 šol s 37 razredi, Ljubljanski mestni 8 šol z 32 razredi in 8 vzporednicami, Ljubljanski okoliški 27 šol s 44 razredi, Logaški 22 šol z 49 razredi, Novomeški 30 šol z 41 razredi, Radovljiški 25 šol s 36 razredi. — Enorazrednic je bilo 177, dvorazrednic 65, trirazrednic 24, štirirazrednic 28, petrazrednice 3 in sedemrazrednica 1. — Mešanih šol je bilo 277, 12 jih je bilo le za dečke, 9 pa le za deklice. — V 67 šolah je bil pouk celodneven, v 205 poldneven, v 26 šolah pa v nekaterih celodneven, v nekaterih pa poldneven. Na novo so se začele lani 3 šole. — Pomožnih ali za silo šol je bilo 23 in ekskurendnih 5, privatnih pa 17, izmed katerih jih je imelo javnostno pravico 15. — Preteklo leto je bilo na Kranjskem 79.247 za šolo godnih otrok. Izmed teh jih je hodilo 62.888 v javne ljudske šole, 2968 v zasebna in druga učilišča, 938 jih je pa bilo po srednjih ali po obrtnih šolah. 748 otrok ni hodilo v šolo zaradi telesnih in duševnih napak, 4818 je bilo oproščenih, 6633 otrok pa ni hodilo v šolo iz malomarnosti ali drugih vzrokov. Zaradi malomarnosti je bilo lani prisojenih 6528 kazni, vender so se razmere uže precej izboljšale.

— **Gasilna društva na Kranjskem.** Prostovoljnih gasilnih društev šteje dežela Kranjska 65. Najstarejše je Ljubljansko, ustanovljeno leta 1870. Leta 1871. sta bili ustanovljeni društvi na Krškem in v Radečah, l. 1872. v Javorniku. Najmlajša društva so na Brdu, v Ribnici, v Mengiši, v Gradci, v Zagorji ob južni železnici, v Zagorji na Pivki, na Dovjem in v Idriji. Največ zvršujočih udov šteje društvo Ljubljansko 216, za njim Postojinsko 100, Št Vid pri Ljubljani 82, Dolenja Vas 80 in c. kr. tobačna tovarna v Ljubljani 131. Največ podpornih članov imajo: Ljubljansko, namreč 90, Kočevsko 80, Kranjsko 66, Novomeško 59, Postojinsko 50, Brdsko 43. Med tistimi društvi, ki ne štejejo nobenega podpornega uda, je tudi Blejsko. Od vseh 65 društev jih spada k zvezi 41. Vseh zvršujočih udov je na Kranjskem 2428, podpornih pa 919.

— **Pri zadnji ljudski štetvi so v Ljubljani** našteli 18 slepih oseb (9 moških in 9 ženskih), 25 gluhonemih (15 moških in 10 ženskih), 122 blaznih ali umubolnih (73 moških in 49 ženskih) in 7 bebastih (4 moški in 3 ženske). Izmed blaznih oseb, katerih je veliko z dežele, je največ jih v Ljubljanski deželni bolnici na oddelku za umobolne.

— **Trgovska in obrtniška zbornica.** Gospod trgovinski minister imenoval je za vladnega komisarja pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani gospoda okrajnega glavarja Ludovika markija Gozani-ja, kateri je prideljen c. kr. deželni vladi v Ljubljani.

— **Preteklo soboto** je bilo na vseučilišči Dunajskem 73 medicincev promovanih za doktorje. Toliko število ni še nikdar dosedaj en pot vkupe doseglo doktorstva.

— **Znižana poštnina za tiskovine.** Od 1. marcija 1891. l. je plačevati za tiskovine, 50 do 150 gramov težke samo po 3 kr. Dosedaj se je plačevalo po 5 kr. Ta znižana poštnina velja za promet po naših deželah in z Ogrsko, za promet med Avstro-Ogrsko in Nemčijo pa samo od 50 do 100 gramov.

— **Na celem svetu** živi sedaj 1488 milijonov ljudi, in sicer v Evropi 380,200.000, v Aziji 850,000.000, v Afriki 127,000.000, v Ameriki 125,670.000 (v južni 36,420.000, v severni 89,250.000), v Avstraliji 4,730.000, v polarnih krajih pa 300.000.

— **V Belgiji** se zelo upirajo delavci ter vedno bolj popuščajo delo. Zdaj se upro v tem kraji, zdaj zopet v drugem. Kadar gospodarji ustrežejo eni želji, pa zahtevajo delavci zopet kaj drugega. In tako se bode zgodilo, da bodo ustavili delo prej ali slej vsi od kraja in se bode začela splošna socijalna vstaja po vsej deželi.

— **Strašna smrt.** V selu Drenovci na Hrvaškem se je igral desetleten deček na dvorišči z domačim psom, kar se priklati volk iz bližnjega gozda, zagrabi otroka in ga odnese. Ko so šli iskat nesrečnega dečka, našli so samo stopalo ene noge.

— **Največa kuhinja na svetu** je v prodajalnici modnega blaga „Bon marché“ v Parizu. V tej kuhinji se kuha hrana za vse osebe, ki služijo v tej prodajalnici, to je za kakih 4000 ljudi. Najmanjši kotel drži 100 litrov, največi 500. Nekatere ponve so tako velike, da se v njih lahko peče do 50 *k/g* mesa. Za eno jajčno jed treba 7800 jajec. V kuhinji dela 60 kuharjev in nad 100 pomagačev.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Cesar je veliki četrtek umival dvanajstim starčkom noge. Navzočni so bili pri tem pobožnim opravilu tudi nadvojvode Karol Ludovik, Ferdinand, Friderik, Evgen in Viljem. Veliki petek so se udeležili pasijona in polaganja v grob v dvorni cerkvi: cesar, nadvojvode, ministri in dvorni dostojanstveniki.

Dunajski listi pišejo, da je vlada zaradi tega zopet želela grofa Hohenwarta v državni zbor, ker je grof Hohenwart ob sedanjih okolnostih edini mož iz centra, kateremu bi se utegnilo posrečiti, različne elemente na desnici združiti. Knez Lichtenstein, o katerem se je prej kot o nasledniku Hohenwartovem govorilo, ne more več v poštev hoditi.

Pretekli teden je bil na Dunaji tretji srednješolski shod nemško-avstrijski. Udeležilo se ga je 372 odposlancev, ki so zastopali 46 mest in 78 šol. Prof. dr. Alojz Höfler z Dunaja je govoril o višem pouku ter dejal med drugim, da je Avstrijsko srednje šolstvo za štirideset let pred nemškim. Posebno važen je bil referat o zdravstveni preiskavi gimnazij in realk. Govornik je priporočal, da bi profesorji enkrat v zdravstvenem oziru pregledali šolska poslopja in njih uredbo, potem da bi s pomočjo staršev ovedeli, po koliko ur delajo učenci doma in po koliko časa spe, zdravniki pa da bi otroke preiskali. Zdravniške ovedbe bi bile posebno važne. Na ta način bi oblastva dobila tehtno in trdno podlogo za presojo obstoječih šolskih načrtov in za njih popravo, učitelji in starši pa bi vedeli otroke vzgajati zdravju primerno.

Prva seja novega državnega zbora bode dne 9. aprila, 11. aprila pa pozdravi cesar obe zbornici državnega zbora s prestolnim govorom.

Umrl je profesor dr. Karol vitez Braun, učitelj teoretičnega in praktičnega porodoslovja na Dunajskem vseučilišči.

Dalmacija. — Dalmatinska mesta so izvolila v državni zbor Šupuka in Borčica, kandidata hrvatske narodne stranke. Volikem posestvu dalmatinskem pa je bil izvoljen grof Bonda, kandidat italijansko-srbske kompromisne stranke. Kandidat hrvatske narodne stranke je bil Katnič, ki je pa propadel s častno manjšino.

Zastopalo bode Dalmacijo po tem takem v državnem zboru 7 Hrvatov, 1 Srb in 1 Italijan.

Rim. — Umrla je za mrtvoudom soproga dr. Riegra, hči slavnega zgodovinarja in domoljuba češkega Palackega. Truplo bodo pripeljali iz Rima v Lobkovic na Češkem in je položili v družinsko rakev.

Italijanska vlada je poslala do vlade severnoameriških držav formalen poziv, naj kaznuje začetnike umorstva v Novem Orleanu in dá odškodnino obitelim umorjenih Italijanov. Ves dogodek sedaj preiskuje veliko sodišče, katero je uže stavilo pod obtožbo nekatere porotnike, ki so umorjene Italijane rešili krivde.

Kralj Humbert je daroval za zgradnjo nove bolnice za nalezljive bolezni v Turinu na severnem Laškem 160.000 lir. Za ta zavod so začeli nabirati uže lani po smrti kraljevega brata nadvojvode Amadeja iz Aoste njemu v pobožen spomin ter so nabrali 170.000 lir. Ali prvotna namera ni bila vsem po godi, nekateri bi rajši, da bi se postavil kak krasen, umetalen spomenik. Dotični odbor se je obrnil zaradi tega do kralja. Kralj pa je odgovoril, da ga veseli, da hočejo

velikodušnega in darežljivega princa, ki je bil poln čuta za lepoto ter za čast in slavo domovine častiti tudi z umetnostjo. Ker je pa najodličnejša lastnost pokojnikova bila dobrodelnost, katera mu je naklonila ljubezen in spoštovanje tudi najubožnejših ljudij, zato želi kralj, da se pokloni tej kreposti njegovi javen spomenik, in v ta namen prilaga on v njegovem imenu za zgradnjo bolnice za zdravljenje nalezljivih bolezni 160.000 lir.

Italijanska poslanska zbornica je imela 21. p. m. jako burno sejo. Na razpravi je bil namreč dopolnilni proračun. Nekateri poslanci, posebno prejšnji ministri, so ostro pobijali finančno politiko ministerstva. Nameravani prihranki se jim zde ne le prepičli, ampak oni bodo škodovali tudi državni politiki in deželnim interesom. Ministerski predsednik je branil vladno postopanje in naposled zahteval zaupnico ne le za financijelni, ampak tudi za politični in gospodarski program vladni. Zaupnico je izreklo 256 poslancev proti 96. Radikalci so nekateri glasovali za zaupnico, drugi pa so se vzdržali glasovanja. Ko bi ministerstvo ne bilo dobilo zaupnice, bilo bi odstopilo. Zbornica bode praznovala do 14. aprila.

Sofija. — V petek zvečer proti osmi uri, ko sta se ministra Stambulov in Belčov vračala domov, ustrelil je nekdo trikrat proti njima. Finančni minister Belčov se je takoj zgrudil mrtev. Napastnik je ubežal. Bolgarski listi pišejo, da napad ni političen, ampak se je zgodil gotovo iz osebnega maščevanja in bil namenjen ministerskemu predsedniku Stambulovu.

Oporto. — Vojaško sodišče je obsodilo glavne krivce zadnjega vstanka na štiriletno posamično ječo in na preselitev v Afriko, nekatere pa na osemnajstmesečen zapor. Vojakov je bilo obsojenih 266, oproščenih pa 240, civilnih oseb obsojenih 17, oproščenih 18.

Atene. — Naša cesarica Elizabeta je dospela v spremstvu nadvojvode Frana Salvatorja in nadvojvodinje Marije Valerije 24. sušca iz Korinta v Atene. Avstrijski poslanik Kozjek je vzprejel cesarico na kolodvoru. Cesarica je še tist dan obiskala kraljevo obitelj.

Atenski listi so pozdravljali prav prisrčno cesarico.

Črna Gora. — S Cetinja, prestolnice Črnogorskega kneza, javljajo, da je kneginja Milena hudo zbolela.

Francosko. — Ruski car je podelil predsedniku francoske republike Carnotu red sv. Andreja. Ta red, ki ga nosijo car in carske obiteli člani, podeli car včasi tudi inozemskim vladarjem, ki postanejo ob enem imetelji vseh drugih ruskih redov. Ta največi red je ustanovil Peter Veliki leta 1698.

London 23. marca. „Standard“ javlja iz Sofije, da je srbska vlada pretrgala obravnave za uravnavo mej z Bolgarsko, in to malo prej, ko bi se bili imeli končni sklepi storiti. Za vzrok se je navedlo, da hoče novo ministerstvo poprej pretresovati navodila, katera je prejšnje ministerstvo dalo svojim posredovalcem.

Ruska. — Nedavno je umrla na Ruskem varuhinja (njanje) sedanjega carja Aleksandra III., Angličanka gospa Strutten. Pred 46 leti je vstopila v službo za varuško novorojenemu velikemu knezu Aleksandru. Ker je prav izvrstno opravljala svoj posel, pridržali so jo, da je pestovala in varovala tudi carjeve brate, velike kneze Vladimira, Alekseja, Sergeja in Pavla, katerim se je vsem nenavadno omilila. Posebno pa je bil car naklonjen stari gospe ter jo velikokrat obiskal v zimski palači, kjer je imela lepo stanovanje in vse ugodnosti ter živela ob carjevih stroških. Pokopali so jo jako častno. Za pogrebom so šli car in bratje njegovi peš, carica in velike kneginje pa so se peljale.

V nekoliko dneh pride v Petrograd zastopnik Črnogorske vlade, da se z rusko vlado domeni o uredbi trgovskih razmer med obema državama.

Iz Amerike. — V Ameriki so uže dalje časa počenjale grozodejstva skrivne družbe italijanske, katere se imenujejo mafije! V kratkem času so zavratno pomorili ti Italijani 40 oseb v Novem Orleanu iz maščevalnosti. Zato je mestno oblastvo sklenilo, iztrebiti to krvoločno druhal. Policijski ravnatelj je spravil pet Sicilijancev na zatožbo, pa je bil umorjen on sam in glavne priče. Potem je župan osnoval posebno policijo, zaprl več Italijanov, ki so se zdeli sumni, in jih 19 postavil pred sodišče. Devet jih je prišlo pred porotnike. Raznesel se je pa glas, da so porotniki podkupljeni od „mafije“. In ko jih je bilo res šest oproščenih, glede drugih treh zatožencev pa se sodišče ni moglo odločiti, brati je bilo po vseh časnikih poziv, naj se zbero vsi pošteni meščanje, da rešijo pravico. Prišlo jih je na tisoče. Trije prvi odvetniki so govorili in klicali na maščevanje. Potem je ljudstvo šlo do ječe. Med potoma so se oborožili s puškami in pištolami. Vrata od ječe so ulomili in postrelili šest Lahov. Dva pa so iz ječe ven pritirali. Enega so obesili na drevo in prestreljali, drugega pa nateknili na svetilnico, s katere je padel, a so ga zopet obesili na njo. Odvetnik Pakerson pa je naposled še govoril in dejal: „Zgodila se je pravica, morilci so mrtvi, odgovorno za to pa je podkupljeno sodišče. Ljudstvo je zahtevalo smrt, mi smo izpolnili voljo njegovo. Sedaj pa idimo domov“. Množica zbrana je na to ukala in nesla govornika Pakersona na ramenih okoli.

Novi Jork. — Hripa ali influencija gre močno po ljudeh. Na dan jih umerje po 150. Tudi mnogo zdravnikov je zbolelo.

Zitna cena

v Ljubljani 28. marcija 1891.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 50 kr. — banaške 7 gold — kr. turšice 5 gold. 04 kr. — soršice 4 gld. 39 kr. — rži 4 gold. 87 kr. — ječmena 4 gold. 24 kr. — ovsa 2 gold. 76 kr. — ajde 4 gold. 87 kr. — Krompir 2 gold. 32 kr. 100 kilogramov.

Odgovorni urednik Gustav Pirc. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.